

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om godkendelse af „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s regnskab for regnskabsåret 1955-56.

(Udvalgets betænkning med tilhørende forslag til folketingsbeslutning findes i tillæg B. sp. 289).

Sagen sattes til forhandling.

Udvalgets ordfører (Brodthagen): Udvalget har gennemgået regnskabet og revisionsrådets beretning; denne beretning findes optrykt som bilag til betænkningen. Herudover er der fra finansministeriet indhentet oplysninger om hypotekbankens forrentning af mellemregningskonti med finansministeriet.

Udvalget stiller herefter følgende forslag til folketingsbeslutning:

„Folketinget godkender „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s regnskab for tiden fra 1. april 1955 til 31. marts 1956.“

På hele udvalgets vegne anbefaler jeg dette forslag til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til folketingsbeslutning, sålydende:

„Folketinget godkender „Kongeriget Danmarks Hypotekbank“s regnskab for tiden fra 1. april 1955 til 31. marts 1956“;

vedtoges uden afstemning.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Man gik derefter til den som punkt 1 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om erhvervstælling i året 1958.

Valgt blev: *Erhard Jakobsen, Th. Carlsen, Jens Hansen, Poul Hansen (Grenå), Hougaard, Aage Knudsen, Mørk, Schrøder, Frode Carstensen, Peder Christensen (Rebild), Foged, Ladefoged, Anker Lau, Fanger, Baagø, Weikop og A. C. Normann.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 20. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål til ministrene.*
- 2) *Valg af 5 repræsentanter og 5 stedfortrædere til Det europæiske Råds rådgivende forsamling.*
- 3) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.
- 4) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om støtte til nybygning af færøske fiskerfartøjer m. v.
- 5) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om hjemmesygepleje.
- 6) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. (Om hjemmesygepleje).

Mødet hævet kl. 14²³.

74. møde.

Onsdag den 20. marts kl. 13.

Formanden: Det er meddelt mig, at det ærede medlem hr. *Poul Hansen* (Svendborg) ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om tillæg til og ændring i lov om erstatning til besættelsetidens ofre. (Genoptagelse af sager om invaliditetserstatning). Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Poul Hansen* (Svendborg) har vedkommende gruppe udpeget *Frode Jakobsen*, som herefter er valgt.

[Formanden.]

Det er meddelt mig, at det ærede medlem hr. *Foss* ønsker at udtræde af det udenrigspolitiske nævn.

Jeg udbeder mig tingets samtykke til allerede i indeværende møde at lade foretagne valg af et nyt medlem. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Valg af 1 medlem til det udenrigspolitiske nævn.

Valgt blev: *Kristen Amby*.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Ingmar Wagner* til undervisningsministren:

„Ager undervisningsministeren at understøtte Studenterrådet ved Københavns universitet i dets krav om at få moderniseret auditorierne 2, 5 og 10 i universitetets hovedbygning?“

Ingmar Wagner: I en årrække har det været nødvendigt at foretage en række forbedringer ved Københavns universitet. Det er vist almindelig kendt, at pladsforholdene her længe har været trange — det samme gælder i øvrigt også universitetet i Århus. Der har derfor i lang tid været grundlag for at gennemføre reparationer, moderniseringer samt tiltrængte udvidelser. Hvad det sidstnævnte angår, gav økonomi- og arbejdsministeren den 8. marts folketingets meddelelse om planlagte udvidelser ved universiteterne i København og Århus; det var i forbindelse med det kommunistiske forslag til folketingsbeslutning vedrørende de store årganges faglige og boglige uddannelse. Forhåbentlig kommer disse

udvidelsesarbejder snart i gang, så der fremover kan blive tale om en lettelse i universiteternes vanskelige lokalesituation.

I alt for lang tid er den studerende ungdom — også med hensyn til disse spørgsmål — blevet holdt hen med kønne ord om planer, der snart ville blive realiseret, og selv om disse bebudede planer kommer i sving, er det dog stadig nødvendigt, at de nuværende forhold ved Københavns universitet forbedres. Med det spørgsmål, jeg her stiller, sigter jeg specielt til auditorierne nr. 2, 5 og 10 i Københavns universitets hovedbygning. Disse auditorier er, når det skal udtrykkes mildt, under al kritik. De er ikke alene uhensigtsmæssigt indrettede, men møblerne er slidte og så upraktiske og gammeldags, at de ligefrem besværliggør studierne, bl. a. derved, at studenterne har vanskeligt ved at arbejde ved de elendige pulte under forelæsningerne. Vægge og træværk i de nævnte auditorier har ikke været i forbindelse med maling i umindelige tider, og også bænke og pulte er stærkt forsmøt.

Det, jeg siger her, lyder som en overdrivelse, men *Studenten*bladet, som udgives af Danske Studerendes Fællesråd, har bragt artikler om og billeder af de omtalte forhold, artikler, hvori man slående spørger: er det et universitet i et underudviklet land, der byder sine studenter sådanne forhold? Men det er det altså ikke, selv om man kunne tro det efter beskrivelserne af de her omtalte tilstande.

Studenterrådet ved Københavns universitet har rettet en henvendelse til universitetet for at få lokaleforholdene bedret. Studenternes anmodning skulle ifølge de oplysninger, jeg har, forløbig være henlagt med den motivering, at en modernisering af auditorierne ville betyde, at der blev plads til et færre antal studenter i dem. Jeg har svært ved at tro på en sådan forklaring. Men selv om den skulle være rigtig, må studenterne have krav på, at de nødvendige moderniseringer gennemføres; det er en nødvendig betingelse for, at de

[Ingmar Wagner.]

kan få rigtig gavn af forelæsningerne. Skal studenterne sidde og vende og vride sig under forelæsningerne, fremmer det ikke interessen for studierne.

Jeg håber, at mit spørgsmål kan være medvirkende til, at der snart sker ændringer til det bedre for studenterne. Arbejdet med modernisering må i gang, og det kan bl. a. ske ved, at undervisningsministeren griber aktivt ind til fordel for studenterne.

Undervisningsministeren (Bomholt): Jeg går almindeligvis ikke omkring på skoler og læreanstalter og ser efter, om gulvene er ferniserede eller væggene er ordentligt tapetserede; det er tiden ikke til, og principielt er det rigtigst, synes jeg, at den slags vedligeholdelsesarbejder foretages af den enkelte institution under eget ansvar. Således er det også for universitetets vedkommende; de arbejder, det ærede medlem her har omtalt, har ikke været forelagt ministeriet.

Det ærede medlem spørger mig, om auditorium nr. 2 snart kan ventes istandsat. Det er efter de oplysninger, der foreligger, sket. Det ærede medlems hjemmelsmand har åbenbart ikke været i auditoriet i dette semester, og skulle det være en student, kunne han altså mistænkes for ikke at høre til de flittigste. Denne del af spørgsmålet bygger altså på fejlagtige oplysninger.

I øvrigt har universitetet over en periode gennemført en modernisering af en lang række auditorier, og auditorium nr. 5 vil blive moderniseret i den kommende sommer. Herefter resterer auditorierne nr. 6 og nr. 10, som imidlertid er de eneste i hovedbygningen, der kan benyttes til forelæsninger med et stort antal studenter. Da en modernisering af disse to auditorier vil betyde, at antallet af pladser indskrænkes, kan en sådan foranstaltning først gennemføres, når compensation er skaffet på anden måde. Det vil være tilfældet, når universitetet kan råde over en række større lokaler til undervisningsformål i Handels- og Kontoristforeningens tidligere bygning, som nu er erhvervet til universitetsformål.

Ingmar Wagner: Jeg takker ministeren for svaret. Jeg har heller ikke troet, at

ministeren har tid til at gå rundt i auditorierne og se efter, hvordan de ser ud. Nu drejer det sig imidlertid ikke alene om vedligeholdelse, men også om forbedringer af større økonomisk rækkevidde. Må jeg videre sige, at det er ikke en enkelt student, men det er Danske Studerendes Fællesråd, der har rejst sagen. Det kan naturligvis kun glæde mig, at auditorium nr. 2 bliver istandsat; men når ministeren siger, at hvad angår de andre auditorier, er der visse pladshensyn, der spiller ind, må jeg stille det tillægsspørgsmål, om ministeren ikke kunne foranledige, at man i hvert fald i sommerferien, når studenterne er hjemsendt, gjorde noget alvorligt for at forbedre forholdene i de andre auditorier, for det drejer sig jo ikke alene om fernis på gulvene og den slags, men det drejer sig simpelt hen om at skabe ordentlige forhold ved universitetet.

Undervisningsministeren (Bomholt): Jeg ser naturligvis med den største velvilje på enhver foranstaltning, der kan medvirke til en forbedring af studenternes studievilkår, herunder også af lokaleforholdene, og jeg er vidende om, at universitetets ledelse fuldt ud føler sit ansvar på dette punkt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Ragnhild Andersen* til justitsministeren:
„Hvad er forklaringen på, at justitsministeren afviser at give ganginvaliderede ret til at påmontere knallertmotor på deres trehjulede invalidecykel?“

Ragnhild Anderson: Adskillige ganginvaliderede medborgere, der arbejder i produktionen, har glædet sig over, at de nu kan få hjælp til anskaffelse af en bil, et tre- eller firehjulet lukket køretøj. For dem, der har kunnet anskaffe et sådant køretøj, har det betydet en lettelse, når de skal frem og tilbage til deres arbejde, og det har også sparet på deres kræfter. Det er dog kun en lille del af de ganginvaliderede, der har mulighed for at købe et lukket køretøj, hvad rimeligvis alle ville foretrække. Nogle er ikke så gangbesværede, at de kan få indkøbstilladelse, men for de fleste gælder det, at de trods de tilstæede

[Ragnhild Andersen.]

lempelser ikke har råd til at anskaffe sig et lukket køretøj. Det gælder fortrinsvis de unge, der nylig har stiftet hjem og ofte sidder med ret dyre lejligheder og med forsørgerpligter, der ikke giver dem økonomisk mulighed for at sætte en 4 000-5 000 kr. i et sådant køretøj. Alligevel skal de frem og tilbage til deres arbejde. De, der kan benytte en knallert, anskaffer sig en sådan; den er betydelig billigere end en bil både at anskaffe og at holde; den får de uden besvær, når de er over 16 år, og til den behøver de ikke kørekort.

Tilbage bliver de ikke så få af vore medborgere, der er ganginvaliderede, men som ikke har råd til bilen, og som ikke kan holde balancen på et tohjulet køretøj. Som det er nu, er de henvist til at slide sig frem på deres trehjulede invalidecykel alene ved hændernes hjælp. Justitsministeren er viden om, at der hos disse invaliderede er et meget stort ønske om at få lov til at påmontere deres trehjulede invalidecykel en knallertmotor og at få dette køretøj lige-stillet med knallerten. Så vidt jeg er orienteret, har justitsministeriet hidtil stillet sig afvisende i denne sag, hvad jeg ikke finder rimeligt, idet det efter min opfattelse burde kunne tillades at påmontere sådanne køretøjer hjælpemotor, og de burde kunne sidestilles med knallerter. Er man bekymret for at have sådanne trehjulede invalidecykler med hjælpemotor i trafikken, kunne man regulere farten ned for disse motorer til 15-25 km i timen, og for resten ville der i sig selv fremkomme en begrænsning af farten, når en sådan lille knallertmotor skal trække en forholdsvis tung trehjulet invalidecykel. Det er jo en kendt sag, at de ganginvaliderede — og der er jo som allerede sagt også en del af dem, der er motoriserede — klarer sig overordentlig godt i trafikken. Ved en radioudsendelse for ikke længe siden oplyste den motorsagkyndige, at der bogstavelig talt ikke forekom uheld med de invaliderede. Det skyldes formentlig, at de på grund af deres handicap er mere opmærksomme og mere hensynsfulde end andre trafikanter.

Det er da også kendt, at i vort naboland Sverige har det i flere år været tilladt at sætte små hjælpemotorer på „selvkørende“, som de trehjulede invalidecykler

dér kaldes, og så vidt jeg ved, har det ikke voldt vanskeligheder derovre.

Når man nu ved, at mange af disse vore medborgere har adskillige kilometer til deres arbejde, når man ved, at de ofte — ikke mindst i provinsen — må køre op og ned ad store bakker ved håndkraft, at nogle endda har fået seneskedebetændelse af anstrængelsen, og dertil, at det slider på armkræfterne, der jo også skal bruges de 8 timer på arbejdspladsen, så finder jeg det ikke rimeligt, at ministeren opretholder sin vægring. Det er derfor, jeg har stillet mit spørgsmål til den højtærede justitsminister og beder om forklaring på, hvorfor ministeren afviser, at de pågældende skal have ret til at påmontere deres trehjulede invalidecykel en hjælpemotor.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg forstår det ærede medlems spørgsmål således, at det ærede medlem ønsker klarhed over, hvorfor man har nægtet at fritage trehjulede invalidekøretøjer for indregistrering og deres førere at erhverve førerbevis. Justitsministeriet har nemlig intet at indvende imod, at invaliderede eller andre anvender trehjulet invalidecykel med hjælpemotor, såfremt cyklen er godkendt af de motorsagkyndige og indregistreret og cyklens fører har erhvervet førerbevis til køretøjet.

Mulighederne for at ophæve disse krav for trehjulede invalidekøretøjers vedkommende har — bl. a. på foranledning af Motorudvalget for Invaliderede — været genstand for indgående overvejelser i ministeriet, og det er en selvfølge, at man har set med den største velvilje på de invalideredes ønsker i så henseende.

Når man alligevel ikke har ment at kunne gå med til ophævelse af kravene om indregistrering og førerbevis, skyldes det alene hensynet til færdselssikkerheden. Det er langtfra ethvert trehjulet køretøj, der er egnet til at blive forsynet med motor, idet det ofte mangler den nødvendige stabilitet og soliditet. Ministeriet har således flere gange modtaget ansøgninger om godkendelse af køretøjer af denne art, hvis stabilitet efter teknikernes udtalelser var så ringe, at ganske små styrekorrektioner selv ved hastigheder langt under 30 km i timen kunne bringe køretøjerne til at vælte. Ministeriet har derfor ikke ment det

[Justitsministeren.]

forsvarligt at unddrage disse køretøjer fra den kontrol med konstruktion og indretning, som indregistreringen med den deraf følgende fremstilling for de motor-sagkyndige frembyder.

Man har heller ikke anset det for forsvarligt at fratage kravet om førerbevis. Disse køretøjer anvendes i det store og hele kun af invaliderede, ofte af svært invaliderede, og blandt disse findes jo mange, der ikke på betryggende måde kan føre motor-køretøj, eller som i hvert fald kun kan gøre det, såfremt køretøjet indrettes på særlig måde. Netop her er der særlig trang til den kontrol med den pågældendes kørefærdighed, der ligger i aflæggelsen af en prøve.

Derimod har man såvel i lovgivningen som i ministeriets praksis søgt at lette de invalideredes adgang til at anvende sådanne køretøjer på ethvert punkt, hvor lempelser i de almindelige regler ikke strider mod hensynet til færdselssikkerheden.

Således giver færdselsloven adgang til at udstede særlige førerbeviser til personer, der ikke fyldestgør de almindelige førerbetingelser. Den invaliderede, der alene ønsker at benytte en trehjulet cykel med hjælpemotor, behøver derfor ikke at aflægge prøve på en almindelig motorcykel, men kan ved prøven benytte netop det køretøj, som han ønsker at få ret til at føre. Færdselsloven giver ligeledes adgang til at udstede førerbevis til langsomt kørende invalidekøretøjer, selv om den pågældende kun er fyldt 16 år. Man har altså her fastsat samme aldersgrænse som for førere af almindelige cykler med hjælpemotor.

Af størst betydning for de invaliderede er dog naturligvis de økonomiske lettelser. Selv om de pågældende bestemmelser falder uden for mit embedsområde, kan jeg ikke undlade her at nævne, at såvel den nylig vedtagne ændring af loven om omsætningsafgift af motorkøretøjer som det forslag til en ny vægtafgiftslov, der nu er forelagt det høje ting, for de invalideredes vedkommende i vidt omfang giver adgang til fritagelse for eller godtgørelse af de afgifter, der ellers påhviler motorkøretøjer her i landet. Endvidere vil politiet af justitsministeriet ved et cirkulære, som udsendes i morgen, blive bemyndiget til at fritage invaliderede for de sædvanlige gebyrer for

aflæggelse af førerprøve, udstedelse af førerbevis, fremstilling til syn og udlevering af nummerplader.

Gennem alle disse lempelser har man gjort trehjulede cykler med hjælpemotor lige så billige for invaliderede som de almindelige cykler med hjælpemotor. Det, der står tilbage, ulejligheden med indregistrering og førerbevis, vil det være ufor-svarligt at søge afskaffet.

Ragnhild Andersen: Jeg vil gerne sige ministeren tak for svaret, hvori ministeren jo oplyste, at der kommer en lettelse i form af fritagelse for gebyr for førerbevis. For jeg ville have stillet det spørgsmål til ministeren, om han ikke finder det urimeligt, at en invalideret, der kører trehjulet invalidecykel med hjælpemotor, ikke bliver stillet lige med en invalideret, der kører knallert. Finder ministeren ikke, det vil være rimeligt, at den samme status, som gælder for knallerten, også skal gælde for den trehjulede cykel med hjælpemotor, for så vidt køretøjet er i orden?

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Bortset fra, at vi må opretholde kravet om indregistrering og kravet om førerbevis af hensyn til færdselssikkerheden, har man ligestillet det trehjulede køretøj med knallerten i den ene og den anden retning og navnlig på det vigtigste område, det finansielle.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tholstrup* til justitsministeren:

„Hvordan kan det gå til, at landsretten frifinder en bilist med 1,9 promille alkohol i blodet for spirituskørsel — eller lige ved 4 gange så meget, som visse lande ansætter som maksimum?“

Tholstrup: Under behandlingen af den nye færdselslov var der stor interesse for at indføre en bestemmelse om en maksimumspromille på 0,5 for alkohol i blodet hos bilister. Man diskuterer ude i verden, om man skal ansætte 0,5 eller 0,6 promille alkohol i blodet som grænse for, hvad en bilist kan tillade sig, uden at han kaldes spirituspåvirket, og så frikender landsretten herhjemme ifølge dagbladet B.T. den 16.

[Tholstrup.]

marts en mand, der har haft næsten det firdobbelte, nemlig 1,9 promille, alkohol i blodet. Og det er ikke ret længe siden, at en lignende dom faldt andetsteds i landet, hvor det, så vidt jeg husker, drejede sig om 1,7 promille alkohol i blodet.

Jeg spørger derfor, om man skal være smækbedøvet, vaklende og lallende, før man kan betegnes som uegnet til at føre bil.

Endelig vil jeg gerne vide, om vi snart står foran en tilføjelse til færdselsloven om maksimumspromillen.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Det ærede medlem hr. Tholstrup har spurgt mig, hvordan det kan gå til, at landsretten frifinder en bilist med 1,9 promille alkohol i blodet for spirituskørsel.

Jeg skal hertil først bemærke, at færdselsloven jo ikke har indført nogen fast promillegrænse, men har overladt det til domstolene efter et skøn over samtlige foreliggende bevisligheder at afgøre, om en tiltalt har været ude af stand til at føre motordrevet køretøj på fuldt betryggende måde. Alkoholpromillen er således ikke eneafgørende, men naturligvis vil der blive tillagt den betydelig vægt.

Jeg må derfor medgive det ærede medlem, at det ville virke overraskende, i alt fald for alle, der har kendskab til retspraksis i disse sager, om en motorfører var blevet frifundet ved landsretten, når det var konstateret, at han under kørslen havde haft en alkoholpromille i blodet på 1,9. Efter de oplysninger, der foreligger for mig, er det da heller ikke sket.

Det ærede sigter formentlig til en sag, der nylig har været omtalt i et københavnsk dagblad; ifølge bladet skulle den tiltalte bilist være blevet frifundet trods en alkoholpromille på 1,9. Det har imidlertid vist sig, at sætternissen har snydt for et ettal. Promillen var ikke 1,9, men 1,19 — og det gør jo en forskel!

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tholstrup* til finansministeren:

„Er det rigtigt, at der skal bygges en ny toldbygning i København til 11½ mill. kr., og vil finansministeren redegøre for,

hvilke planer der i øvrigt foreligger til opførelse og udvidelse af toldbygninger, og til hvilke beløb?“

Tholstrup: Det er jo en skam, at man ikke kan stole på, hvad der står i aviserne. Foranledningen til mit næste spørgsmål er også en pressemeddelelse; nu håber jeg inderlig, at der virkelig er flyttet et komma, så bliver sagen ikke så slem.

Det drejer sig om dagbladsmeddelelser, som oplyser, at der nu skal bygges en ny toldbygning i København til 11,5 mill. kr. Jeg har læst det i to aviser. Jeg synes, det ser noget besynderligt ud på baggrund af de forhandlinger, der i øjeblikket føres om Danmarks store interesse i at indtræde i et europæisk frihandelsområde. Er det virkelig således, at medens man ude i verden er blevet klar over det tåbelige ved told og vil til at føre mere trihandel, klammer vi os til denne store misforståelse og vil oven i købet befæste den ved nye toldborge rundt omkring i landet? Formodentlig bliver den største den i København, som efter et foreløbigt overslag skal koste 11,5 mill. kr.; det vil formentlig efter tidligere erfaringer sige 14-15 mill. kr., inden den bliver færdig. Der vil være grund til at stille sådanne planer i bero. Har vi virkelig råd til at slå os med penge til unyttige formål? Vil det ikke være nok at ærgre os over de penge, der i årenes løb er spildt på toldbygninger rundt omkring?

Jeg kunne have lyst til yderligere at spørge den højtærede minister: hvor meget har der været anvendt til toldbyggeri i de senere år?

Finansministeren (Kampmann): Jeg ved ikke, hvad meningen efterhånden er med spørgetiden.

Det ærede medlem spørger mig, om det er rigtigt, at der skal bygges en ny toldbygning i København til 11,5 mill. kr. Det kan det ærede medlem læse i finansudvalgets aktstykker, der ligger fremme og også kan studeres af det ærede medlem. Det ærede medlem havde ikke behøvet at spørge her. Nu står det ærede medlem op og spørger om noget helt andet, som jeg naturligvis kunne have undersøgt, så jeg kunne have svaret det ærede medlem, hvis jeg havde vidst, at spørgsmålet ville blive stillet.

Tholstrup: Jeg indrømmer, at det sidste spørgsmål ikke var med i mit skriftligt fremsendte spørgsmål. Den højtærede finansminister har imidlertid overset et meget vigtigt punkt i det, som står på dagsordenen i dag. Der spørger jeg nemlig, hvilke planer der foreligger for yderligere byggeri i den retning.

Finansministeren (Kampmann): Det glemte det ærede medlem at spørge om i første omgang, men jeg kan oplyse det ærede medlem om, at der foreligger planer indtil et beløb på 1 mill. kr.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *A. C. Normann* til finansministeren:

„Vil finansministeren være villig til at nedsætte et udvalg med den opgave at foretage en gennemgang af de forskellige former for statens udlån, således at der kommer til at foreligge grundlag for en samlet vurdering af de hertil knyttede økonomiske problemer?“

A. C. Normann: Spørgsmålets aktuelle baggrund kan udledes af de udtalelser, som repræsentanter for socialdemokratiet, venstre og det radikale venstre for nylig har fremsat i folketinget under behandlingen af de af regeringen fremsatte forslag om forlængelse af visse af statens låneordninger; herunder har de tre partiers ordførere givet udtryk for villighed til en samlet behandling af hele statsudlånsproblemet.

Indtil en sådan gennemgang af de forskellige former for statslån, som mit spørgsmål indeholder forslag om, er foretaget, skal jeg afholde mig fra at komme ind på en bedømmelse af de enkelte låns hensigtsmæssighed eller nyttevirkning, og der ligger ikke i spørgsmålet nogen art af stillingtagen til de enkelte låneformer. Jeg tror, at man, efter at en sådan gennemgang er foretaget, vil finde det naturligt at drage en skillelinje ved den del af lånene, der i større eller mindre grad er bestemt af de ekstraordinære forhold. Det gælder f. eks. på den ene side boliglånene og på den anden side de låneformer, der i årenes løb er blevet gennemført og opretholdt for — ud fra en samfundsinteresse — at øve en varigere indflydelse på erhvervslivets struktur, som

f. eks. landbrugslånene eller de lån, der er ydet som en bistand over for den kapitalsvagere del af erhvervslivet i dets kamp mod en hård udenlandsk konkurrence; eksempelvis lånene til de mindre rederier. Der er fortrinsvis tale om de former for statslån, der har deres oprindelse længere tilbage i tiden, og som der i princippet har været nogenlunde enighed om hidtil.

Hvad statens boliglån angår, vil der jo blive lejlighed til en behandling af disse, når boligstøtteloven om kort tid tages op til revision.

Hvad angår de andre lån, har mit parti ofte givet udtryk for, at vor stilling til sådanne låneformer som dem, der er gældende for fiskeri, håndværk og mindre industri som et led i den almindelige økonomiske politik, er bestemt af ønsket om at tage brodden af den stramme kredit netop på områder, hvor en rimeligere adgang til finansiering kunne virke særlig produktions- og valutafremmende.

Det er fortsat min opfattelse, at man ikke bør fravige den gode regel at vurdere hvert enkelt låneområde ud fra dettes egne forudsætninger, d. v. s. dets isolerede nyttevirkning vejet op imod den ulempe, der kan være tale om for det frie markedes kreditsøgere. Her er det muligt, at kreditkommissionen har nyttige oplysninger at give.

I den oversigt over den statsfinansielle stilling ved indeværende finansårs begyndelse, som forleden blev fremlagt, figurerer statens udlån og aktiebesiddelser med godt 5 milliarder kr., og der er vel i årets løb netto kommet henved 600 millioner kr. til. Jeg har da, helt uden at præjudicere noget standpunkt til de enkelte låneformer, ment det rimeligt at opfordre finansministeren til enten gennem et udvalg eller på anden måde at søge tilvejebragt en klarlæggelse af de økonomiske problemer, der knytter sig til statens store udlånsvirksomhed, også for derigennem at få tilvejebragt et grundlag for en sådan samlet forhandling af hele spørgsmålet, som de tre partier har udtalt deres villighed til at deltage i. Hverken det økonomiske sekretariat eller det statistiske departement beskæftiger sig jo med den art vurderinger, der her er tale om, og man kan vist godt uden at sige for meget sige, at de vilkår, folketingets medlemmer har

[A. C. Normann.]

for at skaffe sig et overblik over de sider af den økonomiske situation, der har forbindelse med statsfinansieringen, ikke er alt for gode. Jeg håber derfor, at den højtærede finansminister vil bidrage til den almindelige klaring på dette efterhånden betydningsfulde område.

Finansministeren: (*Kampmann*): Udlån af staten eller statsfonds til de private erhverv tog sin begyndelse allerede før århundredskiftet. Der kan eksempelvis nævnes den første statshusmandslov af 1899 og oprettelsen i 1904 af statslånefond, der med en grundkapital på 30 mill. kr. havde til opgave at udrede lån til fremme af erhvervslivet og til støtte for sociale og humane formål. Endvidere kan jeg nævne jordfonden, der oprettedes 1919, og erhvervenes lånefond, der oprettedes 1928; den tog sigte på udlån til landbruget til opnåelse af akkord, til driftslån til industrivirksomheder og til håndværkere m. m. Det vil således ses, at statsstøtte til de private erhverv i over 50 år har været anset for hensigtsmæssig og nødvendig.

Jeg forstod på det ærede medlem hr. A. C. Normann, at han var enig heri, medmindre udlånene, f. eks. til boligbyggeri, hvilede på mere ekstraordinære forhold. Jeg må hertil sige, at vi har givet udlån til boligbyggeri på den ene eller den anden måde i snart 30-40 år, i hvert fald således, at medmindre det ærede medlem vil mene, der har været ekstraordinære forhold i dette tidsrum, kan man ikke sige, at der er særlig stor forskel på disse lån og de andre lån til erhvervene.

Med hensyn til hovedspørgsmålet om vurderingen af de til statens udlånsvirksomhed knyttede økonomiske problemer har jeg i og for sig intet at erindre imod, at der foretages en sådan undersøgelse. Det ærede medlem sagde ikke noget præcist om, hvordan man ønskede den foretaget. Jeg går ud fra, at vi kan lade den foretage af de embedsmænd i finansministeriet, der har størst kendskab til disse problemer, og det vil jeg som sagt gerne tage op til positiv overvejelse.

A. C. Normann: Når jeg har talt om boligstøttelovgivningen i forbindelse med den

ekstraordinære situation og sagt, at den var præget af denne og af kriseforholdene, har det sin årsag i, at den store del af beløbene er tilkommet under tilstande på boligområdet, som man endnu ikke rigtig har vænnet sig til at anse for normale, og som man i alt fald ikke kendte i perioder så langt tilbage som den, den højtærede finansminister nævner her.

Jeg kan i øvrigt nøjes med at takke den højtærede minister for hans imødekommede svar og for tilsagnet om at foranledige, at en klarlægning af problemet som den, jeg har bedt om, bliver foretaget.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 5 repræsentanter og 5 stedfortrædere til Det europæiske Råds rådgivende forsamling.

Valgt blev: fhv. minister, folketingsmand *Frode Jakobsen* med stedfortræder folketingsmand *Holger Eriksen*, folketingsmand *Per Hækkerup* med stedfortræder folketingsmand *Victor Gram*, fhv. minister, landsretssagfører *Per Federspiel* med stedfortræder folketingsmand *Jørgen Gram*, fhv. minister, folketingsmand *Ole Bjørn Kraft* med stedfortræder folketingsmand *K. Bøgholm* og fhv. landstingsmand, landsretssagfører *Hermod Lannung* med stedfortræder medlem af folketinget *Kirsten Gloerfelt-Tarp*.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 3147, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 309).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.